

kokrat sebi in nam privoščiti in če nam je že časih kaj obljubil, nam še tega ne izpolni; l. 1874. pridržal si je proti starobolgarski hipotezi „eine ausführliche widerlegung für die nächste zukunft“ (Altsl. Formenlehre in Paradigmen str. IV.), katere še zmerom nimamo. Zaradi tega ga prosimo za večjo radodarnost, saj nam je vsaka drobtínica od njega draga in koristna.

Ravno ta etimologijski slovar bi lahko postal prava narodna knjiga izobrazenih Slovanov, če bi ga g. pisatelj nekoliko razširil v omenjenem zmislu in še dodal besedam več pomenov in razjasnil. Zdaj pa je namenjen bolj znanstvenim krogom; ali tudi navadni izobraženec ga ne bo brez velike koristi jemal v roko. Naše veselje o tem, da imamo tudi to delo od Miklošiča samega, pa je res neizmerno veliko; dobili smo od njega zopet jeden ónih stebrov, na katerih bo v prihodnjih desetletjih slonelo slovansko jezikoslovstvo in vse kar je ž njim v zvezi.

Dostavek. V zadnjem poročilu o Miklošičevem „Kratkem slovarji“ povédal sem tudi, da se neka tendencijozna kritika sl. Lamanskega tudi tendencijozno po raznih časopisih razširja. Potem pa sem dobil v roke „Žurnalъ ministerstva narodnago prosvěščenija“ častъ CCXLII (za december 1885. l.), kjer se nahaja na str. 239.—250. omenjena kritika. Veseli me, da morem poročati, da je popolnoma mirna in stvarna. Iz uvoda se razvidi, da si je Lamanskij pričakoval nekaj takega, kar nam je Miklošič podal zdaj v etimologijskem slovarji. Tudi osebnih napadov ni. Le na str. 249. izraža Lamanskij svoje veselje, da se širi znanje ruskega jezika med zapadnimi Slovani in da so k temu primomogli možjé kakor Sl. Novaković, „glavnyj preslédovatelj mitropolita Mihajla“, „galickij Poljak“ A. Brückner in ravno Miklošič, „pervyj i starějšij zapadno-slavjanskij učenyj, kotorago mnózie u nasъ i u slavjanъ davno uže sčitali otčajannym russofobomъ, po priměru ego znamenitago učitelja Kopitara“. „Rusofob“ ni bil Kopitar nikdar in še menj Miklošič. To dostojno kritiko so nekje v Pragi ali v Galiciji grdo zlorabili in znano je, da novinarske race tem bolj plavajo od lista do lista, čim večje so.

Etruščanski pabirci.

Pred nekoliko tedni se je brala v dunajskem časopisu „Neue freie Presse“ od strokovnjaka pisana vést o starínskem napisu na neki steni, ki se vzdiguje blizu vasí Vurmlje (Rumle, Würmlach) pri Muti v gorénji Ziljski dolini in sicer na severnem obrónku 2333 m visokega Polinka. V rečeni vésti se je čitalo, da je bil dvorni svétnik A. B. Mayer iz Draždan dobil nalogo od dunajskega antropološkega društva ko-

pati in iskati prazgodovinskih starin na Gorini (Gurina) vrhu Doljan (Dellach), 6 km iztočno od Mute (Mauthen). Pri ti priliki je dal imenitni napis v osmih pločah od stene odlučiti in ga potem zopet sestaviti in s pomočjó malca spojiti, ali tako, da so se vrste sedaj mnogo bolj približale, nego so poprej stale na steni. Tako je bilo mogoče slavni napis prenesti in ga obvarovati „modernih črkarij“, ker je gotovo, da so bili nepoklicani „arheologi“ poleg prvotnih starinskih znamenj tudi nekaj brezzmiselnih brazd in črt na steno urezali. Tako odlučen napis je bil s početka za dunajski dvorni muzej, ali ker so se Korošci še o pravem času oglasili, prepustili so ga njih domačemu „Rudolfinu“ v Celovci.

Napis je prepisal prvič slavni Theodor Mommsen 12. avgusta l. 1857. in mislil, da je to „prvi etruščanski napis na avstrijskih tleh, podoben ónim, ki se nahajajo v Kantonu Tessinu“. Vendar je Mommsen čital samó jedno vrsto, ostalih devet je opazil še le graški vseučiliški profesor Fr. Pichler l. 1878. Temu poročilu dodaje gori imenovani strokovnjak, da „vurmljanski napis ni sestavljen v etruščanskem jeziku, kakor se je poprej mislilo, nego da je samó udolben s črkami, katere so podobne severno-etrusčanskim pismenkam, in da se torej v tem napisu ne pozivlje „utrujeni potovalec, da bi povzdignil svoje oči k napisu“ (vidite, kake neumnosti se rájajo časih v učenjaških glavah!). Besede tega napisa so iz jednega popolnoma neznanega, bržkone illyrskega jezika, in torej kar nič ne dokazujejo, da so nekdej Etruščani tudi v górenji Ziljski dolini stanovali.“ — Tako poroča „Pressin“ strokovnjak!

Kaj neki poreče k temu poročilu naš prijatelj Fritz Pichler, ki se je pred petimi leti toliko trudil, na osemindvajsetih stranéh velike osmerke v „etrusčanski“ nemščini tako zeló trudil dokazati, koliko etrurskih spomenikov se nahaja po slovenskih zemljah, zlasti po dolenji Štajerski in južni Koroški? (Prim: Mittheilungen der Central-Commission für Erf. und Erh. der Kunst- und hist. Denkmale, Bd. VI. l. 1880). Ta „učenjak“ se ni sramoval izpeljevati poštenega slovenskega imena Breznica, ponemčeno „Fresnitz“ od nemških Friesov, ali pa od hibernske besede „freiz, fritt“ = mak ali pa tudi od „fridh“ = gozd; in ravno tako ne „Požarnica“, ponemčeno „Pussarnitz“ od keltskega „but“ = brdo, vrhunec, ali pa od starovisokonemškega „puzzo“, sedaj „Pfützte“ (Mitth. 1877, str. XCVII.) Pfui!

Ta „učenjak“ se je torej trudil na vso moč dokazati, da so napisi na čeladah, katere so l. 1812. izkopali pri Negovi blizu Radgone; dalje napisi na steni ob zapadnem obrónku koroškega Galovca (Koralpe), potem na „Fraunwandlu“ med Pršivico in Bistrice (uretruskisch!) vrhu Malte na górenjem Koroškem, ter napósled na gorinskih in

vurmljanskih pločah, pravi pravcati „etruščanski napisi“! Oh koliko drazega časa, pa tudi papirja so Nemci že potratili, da bi dokazali, da so po naših zemljah vsa mogoča ljudstva stanovala, samó ne Sloveni, ali Slovenom sorodni narodje!!

Morebiti bodo sedaj naši Nemci vendarle molčali, ko jim celó iz „reicha“ dohaja komando, da po Štajerskem, Koroškem in Kranjskem niso bili nì Etruščani, nì Kelti prvotni stanovniki. Morebiti bodo sedaj vendarle vérovali avktoritetam, kakeršne so Kiepert (Lehrbuch der alten Geographie) in Mommsen, ki v najnovejšem svojem zvezku (V.) Rimske zgodovine str. 180. in 182. piše, da so bili „prvotni stanovniki Norika illyrskega rodú, a pozneje mnogo s Kelti pomešani, ter da so Illyri po vseh zemljah na severni in iztočni strani Jadranskega morja in še celó po Ogerski na desni stráni Dunava“. Morebiti sedaj utihnejo tudi óni, ki so mislili najti v prazgodovinskih starinah izkopanih pri Klenku blizu Vač, da so tudi po Kranjskem Etruščani stanovali?

Ali bojim se, da še ni prišel pravi čas za to spoznanje in da bi bilo torej najbolje slušati Fliegerja, ki trdi (Mitth. der antrop. Ges. VII. 284), „dass die Schriften der Keltomanen auf einen Index gesetzt werden sollten, damit nicht sonst ehrliche Forscher, denen eine historisch-linguistische Bildung abgeht, auf Irrwege geleitet werden.“ S. R.

Nove muzikalije.

I.

Cerkvene pesmi nabrane med slovenskim narodom. Zvezek I. Izdalo in založilo Cecilijansko društvo za goriško nadškofijo, 1885. Natisnila Klein in Kovač v Ljubljani. Prodaja Copagg (Kopač) v Gorici po 80 kr. iztis.

Kakor predgovor k tem pesmim pripoveduje, nabrala in harmonizovala sta te napeve med narodom slovenskim J. Kokošar, kapelan v Cerknem, in D. Fajgelj, učitelj v Tolminu.

Strokovnjaški list „Cerk. Glasbenik“ piše o teh šestnajstih napevih, da se sicer jednačijo ónim popevkam, katere so prouzročile prevrat cerkvenoklasične glasbe; a da so še mnogo boljše mimo ónih modernih skladeb, katere se šopirijo še sedaj po cerkvah!

Iz tega stališča in pa zato, ker je pri teh napevih sodeloval znani strokovnjak v. č. g. Kokošar, smem te pesmi priporočati, osobito še, ker učinjajo ljudstvu našemu lahko razumljivo glasbo.